

در آیین گرامیداشت حکیم توس در آرامگاه این شاعر بزرگ بیان شد

فراخوان مدیریت شهری برای شناساندن بیشتر حکیم فردوسی به جهانیان

گروه فرهنگ و هنر

هم‌زمان با ۲۵ اردیبهشت، سالروز بزرگداشت حکیم ابوالقاسم فردوسی و پاسداشت زبان فارسی، مراسمی با حضور استاندار، رئیس شورای شهر، شهردار مشهد، علاقه‌مندان به شعر و ادب فارسی و مسئولان استانی در آرامگاه این شاعر بزرگ برگزار شد. در این مراسم سیدعبدا... ارجانی شهردار مشهد اعلام‌کردکه این ارگان آماذگی همکاری با اهالی هنر و ادب ابرای بهره‌گیری بیشتر از ظرفیت بین‌المللی فردوسی دارد.
در بخش دیگری از مراسم بزرگداشت فردوسی سالار عقلی‌ی خواننده مطرح کشور به اجرای برنامه پرداخت و از فراخوان ملی یادمان شهید شهید قاسم سلیمانی وویژه نامه، سرو هزار ساله ۳، که مؤسسه فرهنگی شهرآر منتشر کرده، رونمایی شد.
رویداد فرهنگی هنری حکیم، توس، که از ۲۴ اردیبهشت آغاز شده تا ۳ خرداد هر شب ساعت ۲۰ در محل آرامگاه حکیم ابوالقاسم فردوسی برگزار می‌شود.

فرهنگ و هنر

● پاسداری از وطن با روحیه حماسی «فردوسی یک شخصیت جامع است، نگاه و هنر ادبی او مورد تجلیل و احترام و در عین حال مسئله شناسی فردوسی بسیار حائز اهمیت است» این اولین بخش از سخنان استاندار خراسان رضوی در این مراسم بود که معتقد است فردوسی در اثر گرانسنگ شاهنامه علاوه بر تأکید به حریم جغرافیایی ایران در بردارنده دفاع از حریم اعتقادی نیز هست، به گفته یعقوبعلی نظری، سرودن شاهنامه بر اساس یک نیاز در آن مقطع از تاریخ صورت گرفته است و شخصیتی مثل فردوسی این یادگار و اثر برجسته را مبتنی بر یک نیاز و یک واقعیت سروده است دنیایی که علاوه بر دفاع از حریم جغرافیایی که هویت ملی مردم و انسان ها را تشکیل می دهد در بردارنده دفاع از حریم اعتقادی است که هویت و شخصیت درونی انسان ها را معرفی می کند. او ادامه داد: خود انسان ها باید از حریم معنوی و هویت و شخصیت خودشان دفاع کنند، جوامع باید از حریم ها و مرزهای جغرافیایی شان دفاع و پاسداری کنند و برای این پاسداری نیاز به روحیه حماسی دارند. نیاز به استقامت و روحیه مقاومت دارند. بدیهی است که دفاع از هویت شخصی، دینی و اعتقادی در مقابل دشمنان

فراموشی درد بزرگی است

سراجنام آثار دوسالانه ملی نقاشی شاهنامه فردوسی چه شد؟

امیرمنصور رحیمیان

باید مسابقه ای وجود می داشت که به کسانی که در آن شرکت کرده اند، برای کارهای نا کرده یا هرگز به سرانجام نرسانده، جایزه می دادند. آن وقت آدم ها می دیدند که چقدر ما از بقیه دنیا جلوتر می افتادیم! می خواهم بدون مقدمه و بی تعارف بروم سر اصل مطلب. اصل مطلبی که به نقص ما، در انجام حرکت ها و هرگز به نتیجه دل خواه نرساندن فعالیت ها، در حوزه فرهنگ و هنر برمی گردد. ما قهرمان انجام ندادن و بد انجام دادن کارهای فرهنگی و نرفتن را ه های روشن و درست در حوزه هنر هستیم. این دغدغه و نگرانی، از ذوق بیش از اندازه ای سرچشمه می گیرد که فروکش کرد. دوقی که دو سال پیش برای «اولین دوسالانه ملی نقاشی شاهنامه فردوسی، داشتم. شادی این حرکت به قدری شفاف و پررنگ بود که آن زمان هم نتوانستم مخفی اش کنم و چیزی جز ابراز خوش حالی بنویسم. (ارجاجات می دهم به تیر اول روزنامه، در بهمن سال ۹۹). آن زمان تصور می کردم حالا که این همه کار با حمت و هزینه زیاد از هنرمندان خریداری شده و جوایز خوبی هم پرداخت شد است، گنجینه ای پر و پیمان از نقاشی های فاخر در دست داریم که می شود بان ها هزارا رانه رفته رافت و هزار چاله فرهنگی را پر کرد. جشنواره ای که نه فقط مربوط به

شهر مشهد و توس بدون اغراق متعلق به تاریخ فرهنگ و هنر ایران بود. آثاری که با وسواس و از روی حساب کتاب و تحقیق، انتخاب، بررسی و جمع آوری شد. قرار بود با آن ها هزار کار فرهنگی درست و درمان انجام شود. قرار بود در کتاب ها از آن آثار استفاده شود. قرار بود فرهنگ غنی ایرانی را به وسیله ابزار هنر به دیگران بشناسانیم. قرار بود آثار به تابلوهای بزرگ شهری تبدیل شوند و در اختیار نگاه عموم مردم قرار بگیرند.

قرار بود و قرار بود و قرار بود. باید از مدیران شهری و متولیان آن جشنواره بیرسیم: «عاقبت آن قول و قرارهایی که گذاشتید، چه شد؟

امروز، روزی است که به نام و بزرگی شاعر حماسه سرا، فردوسی در تقویم سند خورده است و حالا این سؤال در ذهن من و بسیاری چون من که کارهای شاخص دوسالانه نقاشی شاهنامه را دیده اند خطور می کند که آن آثار فاخر کجاست؟ آن تابلوهای خوش رنگ و پر مفهوم که هر کدام برگي از حماسه سترگ فردوسی بود در گوشه کدام انبار در حال خاک خوردن و پوسیدن است. آثار جشنواره ای که هنوز هم خبری درباره سرنوشت آن منتشر نشده است و معلوم هم نیست که برگزار شود یا نه؟ البته که ما عادت کرده ایم به نیمه تمام بودن. هر چند که امیدوارم سرنوشت این جشنواره مثل دیگر فعالیت های هنری در این شهر اتر و بدون دنباله نباشد. حرکت هایی که

کم هم نبوده اند و در همین شهر دست کم بیست یاسی جشنواره برگزار شده و در همین شهر هم فاتحه اش خوانده شده است. از جشنواره های نقاشی و کارتون و کاریکاتور گرفته تا جشنواره های شعر و ادبیات و تئاتر. کدامشان دنباله درخور شان بزرگ ترین شهر مذهبی جهان و پایگاه ادبیات فارسی را داشته است؟ در تمام آن جشنواره ها و مسابقات هم کارهای فاخر و درست و اثرمانی تولید شده است که سرنجामी نداشته اند. از آثار کدام سمپوزیوم و اقعاً استفاده شده است؟ آثار کدام مسابقه را می شود در شهر دید؟ فرهنگ ساخته شده به واسطه آثار و داستان ها و شعرها را از کجا می شود خرید؟ فرهنگ با دیدن و شنیدن همین چیزها زنده و پویا می شود. و الا کارهایی که در انباری فلان اداره و بهمان سازمان خاک بخورند فقط بیلان کار را بالا ببرند که نمی تواند فرهنگ درست کند. با این حال مطمئن

گپ و گفت با محمد جهانبها که این شب ها نمایشی حماسی را در توس کارگردانی می کند

«افسانه ماردوش» روی صحنه باشکوه آرامگاه فردوسی

بناهای تاریخی. محیط‌های باز و مکان‌هایی که تداعی‌کننده شخصیت‌های حماسی باشد اجرا می‌شود. جهانبها می‌گوید: بسیاری از نمایش‌ها را می‌شود در آرامگاه فردوسی یا آن بنای زیبا و مناسب اجرا کرد. «افسانه ماردوش، با

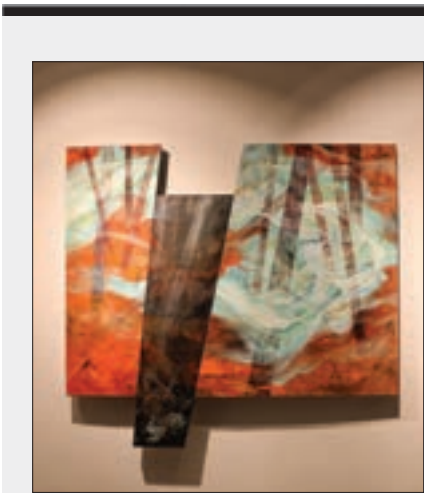
است. خانواده ای که ثروت بیشتری دارد در بین هم محلی ها، خانواده و همشهری های خودش قوی تر است و در نتیجه کشوری که ثروت بیشتری دارد در دنیا قوی تر است. اما برخی هم بر این باورند که منبع اصلی قدرت علوم و فناوری است. هر که داناتر است، توانا تر است. هر کشوری که تولید علم بیشتری دارد از فناوری پیشرفته تری برخوردار است پس آن کشوری قوی تر است. سیدعبدا... ارجانی ادامه داد: برخی نیز بر این باورند اساس قدرت زور بازوست. در قدیم هر قبیله ای که تعداد جوانان

بیشتری داشت سرآمد قبیله ها بود. به تعبیر روز هر کشوری که سلاح های پیشرفته تری دارد قوی تر است. او بیان کرد: عده ای نیز معتقدند علم سیاست منبع اصلی قدرت است و هر کس بتواند در این دنیا راحت تر ملت ها را چپالو کند قوی تر است و برخی معتقدند فرهنگ منبع اصلی قدرت است کشوری قوی تر است که بتواند فرهنگ خود را بر عالم چیره کند. او با طرح این پرسش که به راستی منبع اصلی قدرت کدام است؟ گفت: این فهرست را می شود ادامه داد و چند منبع قدرت دیگر هم برشمرد اما ظاهراً این گونه است که بعد از قدرت لایزال الهی منبع اصلی قدرت در همه

شهر دار مشهد گفت: با توجه به ظرفیت بین‌المللی فردوسی به همه دست‌اندرکاران ادبیات هنر و دیگر حوزه‌ها اعلام می‌کنم که شهرداری آمادگی همکاری همه‌جانبه درباره فردوسی و اثر به یادماندنی او شاهنامه را در عرصه بین‌المللی دارد. امیدوارم با کمک همدیگر، جوامع دانشگاهی، هنرمندان، فرهنگیان و فعالان اجتماعی بتوانیم از ظرفیت این حکیم فرزانه بیش از پیش استفاده‌ا و را بیش از پیش به جهانیان معرفی‌کنیم.

● نگهبان زبان فارسی

سید جواد موسوی، مدیرکل میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی خراسان رضوی در این مراسم با اشاره به اهمیت روز بزرگداشت فردوسی گفت: فردوسی یکی از بزرگ‌ترین حماسه‌سازان جهان است که اثرش زبان فارسی را حیاتی هنرمندانه بخشیده است. بی‌سبب نیست که او را نگهبان زبان فارسی می‌دانند. او یادآور شد: شاهنامه فردوسی مجموعه‌ای دربردارنده حکمت الهی، خردورزی، اخلاق، تاریخ، وطن دوستی، شجاعت و باورهای عمیق انسانی است و ما امروز آمده ایم تا از مقام این شاعر بزرگ و حکیم و خردمند به رسم میزبانی تجلیل کنیم.

هستم که مدیران شهری، به این موضوع فکر کرده‌اند و به راه‌حل‌هایی هم‌رسیده‌اند. به‌طور نمونه برپایی موزه‌ای برای نمایش دائمی آثار مربوط به فرهنگ و ادبیات این شهر و سرزمینمان ایران، جایی که ساختنش نباید هزینۀ چندانی هم برای مدیریت شهری و نهاد‌های فرهنگی داشته باشد. جایی که به‌صورت دائمی کارها و آثار جشنواره‌های گذشته را برای بازدید و خرید نسخه‌های چاپی، در اختیار مردم قرار بدهد. با انجام همین کار کوچک، برای آثار تولید شده در تمام جشنواره‌های این شهر بزرگ، سرنجामी پدیدار می‌شود. حرکتی برای پویایی فرهنگ و اقتصاد هنر. باید قبول کنیم که جای چنین موزه‌هایی در شهر خالی است. جایی که آثار و تولیدات بتوانند خودشان را به مردم مشتاق، نشان بدهند. فرهنگ و هنر محبوس داخل انباری به درد هیچ کس نمی‌خورد.

اخبار روز

نمایشگاه شاهنامه‌های نفیس خطی و چاپ‌سنگی افتتاح شد

گنج شاهنامه در گنجینه رضوی

ریحانه موسوی

هم‌زمان با سالر وز گرامیداشت حکیم ابوالقاسم فردوسی و پاسداشت زبان فارسی، نمایشگاه تخصصی شاهنامه‌های نفیس خطی و چاپ‌سنگی موجود در گنجینه رضوی در موزه قرآن‌آستان قدس رضوی گشایش یافت. این نمایشگاه با حضور مدیرکل فرهنگ و ارشاد اسلامی و مدیرکل میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی برگزار شد و تا هشتم خرداد از ساعت ۹ تا ۱۲ ادامه خواهد داشت. در این نمایشگاه ۱۰ نسخه خطی متعلق به قرن دهم هجری قمری به نمایش گذاشته شده که در ۲۷، ۲۸ و ۲۹ سطر به خط نستعلیق کتابت شده و دارای مجالس تصویر است. همچنین در بخش دیگری از این نمایشگاه پانزده نسخه چاپ‌سنگی از قرن ۱۳ که به بعد در معرض بازدید قرار گرفته است که در فاصله زمانی ۱۲۶۷ تا ۱۳۲۶ قمری به چاپ رسیده است.

● ذخیره‌ای برای آیندگان

در مراسم افتتاح این نمایشگاه محمد حسین زاده مدیرکل فرهنگ و ارشاد اسلامی خراسان رضوی گفت: وجود گنجینه‌های بی‌نظیر در این مجموعه که بیانگر هویت ایرانی اسلامی است حیرت‌آور بوده و امری حکومتی است. آستان قدس رضوی یک نهاد دینی با سبقه چند صد ساله و بی‌نظیرترین نهاد دینی در جهان است که این کار را انجام می‌دهد. حسین زاده، فعالیت دست‌اندرکاران فرهنگی آستان قدس رضوی در جمع‌آوری و مدیریت مجموعه‌ای عظیم از گنجینه فرهنگی را شایسته تجلیل و تشکر دانست و آن را ذخیره‌ای برای آیندگان برشمرد.

● وجود ۱۷۰ نسخه سنگی و خطی در موزه آستان قدس رضوی همچنین ابوالفضل حسن آبادی مدیر مرکز نسخ خطی آستان قدس رضوی در حاشیه افتتاح این نمایشگاه گفت: قرآن و شاهنامه دو کتابی هستند که از یعدنگارش، کتابت و نگارگری در بین ایرانیان مورد توجه ویژه بوده‌اند، در مرکز نسخ خطی آستان قدس بیش از ۱۷۰ نسخه سنگی و خطی نگهداری می‌شود، که از این تعداد ۵۵ نسخه خطی و ۱۲۰ نسخه چاپ سنگی است. او افزود: قدیمی‌ترین نسخه چاپ سنگی در این مجموعه مربوط به سال ۱۳۶۴ است که یک نسخه با ارزش در ایران به شمار می‌رود، همچنین قدیمی‌ترین نسخه خطی مربوط به سال ۹۸۲ بوده که دارای ۳۵ تصویر است. در کنار این‌ها منابع نفیس خطی دیگر نیز داریم. حسن آبادی با اشاره به اینکه در داخل و خارج از کشور شاهنامه‌های بسیار نفیسی داریم اظهار کرد: مهم‌ترین شاهنامه‌ای که در کشور وجود دارد نسخه «بایسنقری» است که مربوط به دوران تیموری بوده و نفیس‌ترین شاهنامه در دنیا ست، که در یونسکو نیز به عنوان میراث بشری ثبت شده است.

در خارج از کشور هم یکی از مهم‌ترین شاهنامه‌ها در فلورانس ایتالیا ست که بسیار با ارزش است و نفیس‌ترین منبعی که به غیر از قرآن در خارج از کشور نگهداری می‌شود همین شاهنامه است.

همچنین جواد فرهنگ‌نژاد، مسئول موزه قرآن و نفایس آستان قدس رضوی بیان کرد: در این نمایشگاه ۲۵ نسخه بسیار نفیس خطی و چاپ سنگی موجود در آستان قدس رضوی به نمایش گذاشته شده است، نسخه‌هایی که در این مکان وجود دارند از قرن دهم هجری شروع می‌شوند و تا سال ۹۸۲ ادامه دارند.

او افزود: ۵۵ نسخه خطی و ۱۲۰ نسخه چاپ سنگی درباره شاهنامه فردوسی در این نمایشگاه وجود دارد. نسخه خطی نسخه‌ای است که یک بار نوشته می‌شود اما ممکن است که از روی چاپ سنگی ۱۰ عدد چاپ کنند. مسئول موزه قرآن و نفایس آستان قدس رضوی تصریح کرد: در همه دنیا شاهنامه فردوسی نسخه‌ای موجود است، اما آستان قدس یکی از مراکزی است که بیشترین نسخه خطی شاهنامه را دارد، همچنین صورت‌ترین نسخه شاهنامه در مرکز موزه آستان قدس نگهداری می‌شود که دارای ۳۵ تصویر است. به گفته فرهنگ‌نژاد، چاپ سنگی از دوره قاجار وارد ایران شد. قدیمی‌ترین شاهنامه در سال ۱۲۴۴ در کلکته چاپ شده است و نیز قدیمی‌ترین شاهنامه چاپ تهران هم مربوط به سال ۱۳۲۲ در این گنجینه موجود است.

زنگ‌زبان و ادبیات فارسی در مدارس مشهد

هم‌زمان با ۲۵ اردیبهشت، سالروز بزرگداشت حکیم ابوالقاسم فردوسی و پاسداشت زبان و ادبیات فارسی، زنگ‌زبان و ادبیات فارسی در مدارس مشهد به‌صدا درآمد. رئیس آموزش و پرورش منطقه تبادکان روز یکشنبه در آیینی که به‌همین منظور در دبیرستان «آرمیتا مصلی‌نژاد» این منطقه مشهد برگزار شد، گفت: اسلامی و ایرانی بودن در هم آمیخته شده‌اند و ما دارای فرهنگ و هویت منحصر به‌فردی در بین کشورهای اسلامی هستیم. به گفته مصطفی ترکاشوند مردم ایران، اسلام را پذیرفتند اما با هوشتندی هویت ملی و فرهنگی خود را نیز در کنار آن حفظ کردند. او با اشاره به سالروز بزرگداشت حکیم ابوالقاسم فردوسی و پاسداشت زبان فارسی ادامه داد: حکیم توس با سرودن شاهنامه، نقش مهم و کلیدی در حفظ و احیای زبان فارسی و فرهنگ حماسی ایران داشته است. در ادامه این مراسم پوستر مسابقه ادبی «خان هشتم» و رونمایی و زنگ‌زبان و ادبیات فارسی نوخته شد.

فرهنگ و هنر

تکس و مصطفی عباسی | شهرآر

تجلیل‌خانه

اجرای یک نمایش با موضوع قصه‌های شاهنامه در آرامگاه فردوسی همان قدر تناسب محتوایی و مکانی ایجاد نمی‌کند که یک نقاشی برجسته از داستان‌های شاهنامه روی دیواره‌های اطراف مقبره فردوسی.

برای همین است که در این ایام (ده شب به مناسبت بزرگداشت فردوسی بزرگ)، اجرای نمایش «افسانه ماردوش» به‌کارگردانی محمد جهانبها، حبس و حال متفاوتی به فضای آرامگاه فردوسی می‌دهد. وقتی رنگ و نور و موسیقی حماسی در صحنه سفید بنای آرامگاه فردوسی به‌باری درمی‌آیند و چشم‌ها را خیره به خود نگه می‌دارند. از سوی دیگر، بازیگران باردا و هال لباس‌هایی که ویژه شخصیت‌های تاریخی طراحی شده